

**PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS**

Savivaldybės biudžetinė įstaiga, Respublikos 68, LT – 35158 Panevėžys, tel. 8 45 461406,
el. p. info@panevezysvsb.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 301738112

**PANEVĖŽIO MIESTO IKIMOKYKLINIO UGDYMO
ĮSTAIGŲ VAIKŲ PROFILAKTINIŲ PATIKRINIMŲ
DUOMENYS 2017 M.**

Parengė Indrė Čaikinienė visuomenės stebėsenos specialistė

Panevėžys
2017 m.

Ivadas

Vaikų sveikata profilaktiškai privalo būti tikrinama kiekvienas metais tam tikru nustatytu periodiškumu. Vaiko sveikatos pažymėjimas turi būti išduodamas visiems vaikams iki 18 metų amžiaus.

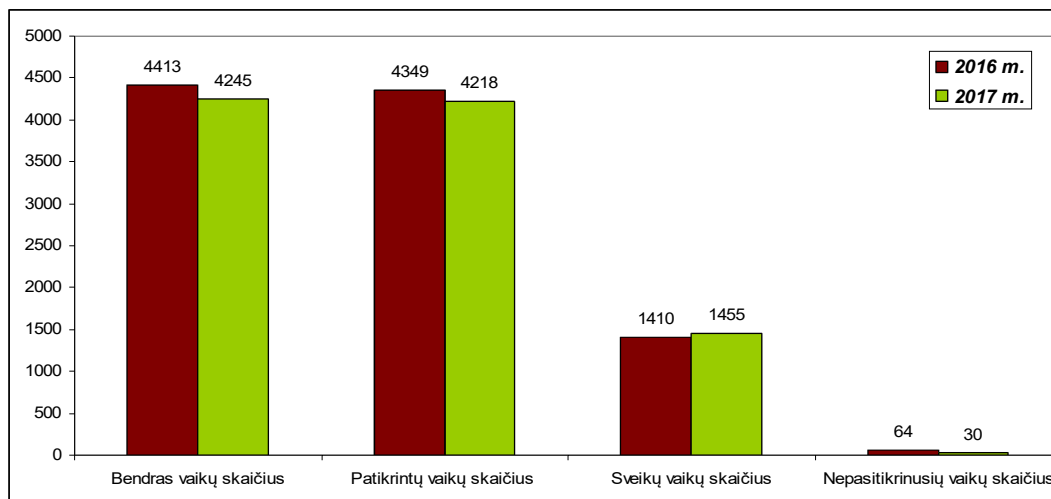
Dėl moksleivio sveikatos pažymos reikia kreiptis į savo šeimos gydytoją įprasta tvarka: iš anksto užsiregistruoti bei atvykti nurodytu laiku. Svarbu atminti, kad vaikus iki 16 metų pas medikus turi palydėti tėvai – be tėvų sutikimo vaiko sveikatos tikrinti negalima. Tai daroma ne tik remiantis teisės aktais, tačiau ir dėl vaiko gerovės – juk vaikas atėjęs pas gydytoją gali pamišti pasakyti apie kažkokius sveikatos sutrikimus, o kartais ir sąmoningai juos nutylėti. Tėvų pareiga, atvykus pas gydytoją, papasakoti apie vaiko sveikatą, dažniausiai jį puolančias ligas, nes gydytojas vertina ne tik bendrą vaiko sveikatos būklę, bet ir stengiasi išsiaiškinti kitas, galbūt tik prasidedančias ligas. Reikia žinoti, kad dantų būklę turi įvertinti gydytojas odontologas (dantų gydytojas). Rekomenduotina atvykti pas savo šeimos gydytoją jau pasitikrinus dantų būklę. Profilaktinio patikrinimo metu pamatuojamas ūgis, svoris, patikrinama rega, laikysena, išmatuojamas kraujospūdis, esant kokių nors nusiskundimų vaikas siunčiamas pas gydytojus specialistus. Turi būti atlikti kraujo ir šlapimo tyrimai, tačiau jei tokie tyrimai buvo atlikti mažiau nei prieš metus ir nenustatyta pakitimų, tyrimų nereiktų kartoti. Tėvai turi atkreipti dėmesį, kad gydytojas nurodytą kokią fizinio pajėgumo grupę mokinys galės lankyti. Taip pat turi būti nurodytos rekomendacijos, jei mokinys turi sveikatos sutrikimų: dėl fizinio krūvio, dėl mitybos, dėl regos, vengtinų alergenų ir panašiai. Laiku pristatytos pažymos yra labai svarbios, nes, neturėdami informacijos apie vaiko sveikatą, mokyklų visuomenės sveikatos specialistai, mokytojai, bei mokyklos administracija negali užtikrinti, kad ugdymo proceso metu nebus jai pakenkta.

Ruošiantis vesti atžalas į ikimokyklinio ugdymo įstaigą, būtina pasirūpinti skiepais nuo tymų, raudonukės ir poliomiellito, nes be įrašų apie atliktas privalomas vakcinas vaikai nuo 2016 metų sausio 1 dienos nebus priimami į šias įstaigas.

Vaiko sveikatos pažymėjime gydytojas pateikia išvadas ir rekomendacijas dėl vaiko galimybių dalyvauti ugdymo veikloje, kokią fizinio lavinimo grupę vaikas galės lankyti (pagrindinę, parengiamąją ar specialiąją). Taip pat nurodomos ir pirmosios pagalbos priemonės, jei vaikui prireiktų skubios pagalbos darželyje, pavyzdžiui, dėl alergijos, lėtinių ligų.

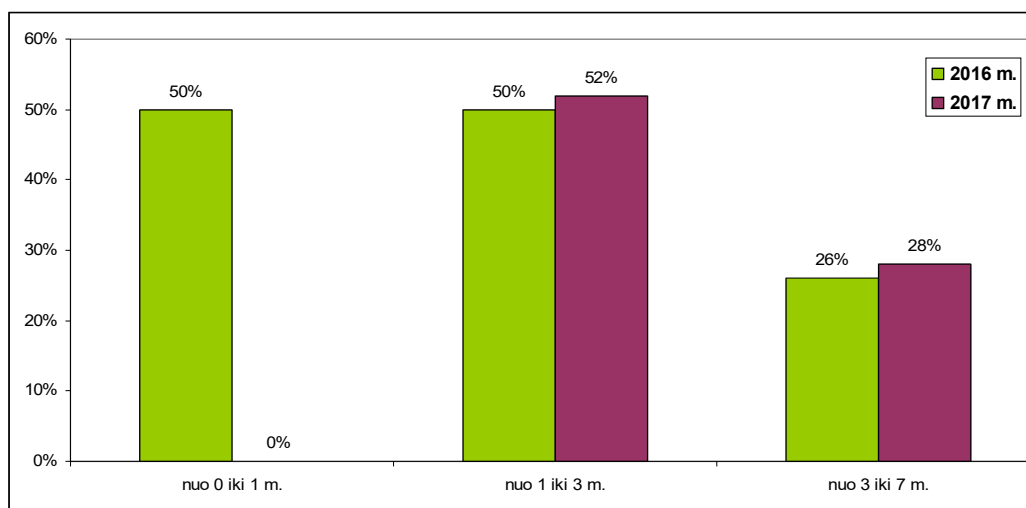
PROFILAKTINIŲ MOKINIŲ SVEIKATOS PATIKRINIMŲ REZULTATAI

Pagal visuomenės sveikatos specialistų pateiktus duomenis 2017 m. Panevėžio mieste ikimokyklinės ugdymo įstaigas lankė 4245 vaikai t.y. 168 vaikais mažiau nei 2016 metais. Iš viso 2017 metais profilaktiškai sveikatą patikrino **99** procentai vaikų (4218), t.y 1 procentu daugiau nei 2016 metais. Sveikų vaikų skaičius 2017 metais padidėjo iki 35 procentų (1455).

1 pav. Sveikatą profilaktiškai patikrinusių ir nepatikrinusių vaikų dalis, 2016-2017 m. (absol.skč.)

Iš profilaktiškai sveikatą patikrinusių vaikų, visiškai sveikų vaikų buvo - 35 proc., tai 3 procentais daugiau nei 2016 metais. Didžiausias procentas visiškai sveikų vaikų nustatytas tarp 1 - 3 metų amžiaus darželinukų – 52 proc., tai 2-iems procentais daugiau nei 2016 metais.

2 pav. Vaikų dalis, kuri yra visiškai sveika lyginant pagal amžiaus grupes 2016-2017 m. (proc.)

VAIKŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL KŪNO MASĖS INDEKSO ĮVERTINIMĄ

Normalus KMI. Išanalizavus vaikų pasiskirstymą pagal KMI įvertinimus galima teigti, kad tarp patikrinusių sveikatą vaikų, kuriems buvo įvertintas KMI, didžiausia procentinė dalis turi normalų KMI – 99 proc. (absol.skč. 4197). Tarp vaikų amžiaus grupių normalaus KMI įvertinimo procentinė dalis yra panaši, esminių skirtumų nežvelgiama.

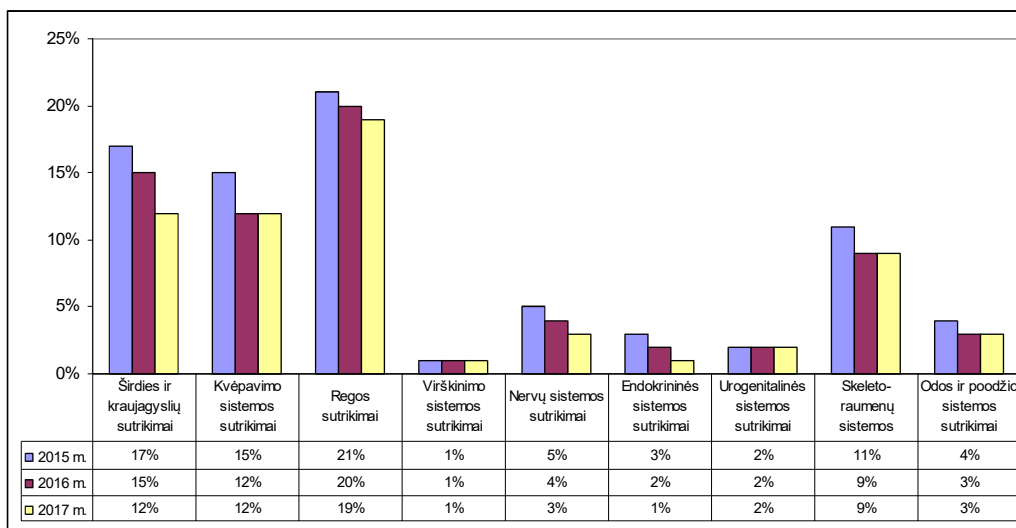
Per mažas KMI. Per mažas KMI nustatytas 6 vaikams.

Antsvoris. Antsvorio problemų turėjo 7 vaikai.

Nutukimas. Nutukimas nustatytas 8 vaikams.

IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ SVEIKATOS BŪKLĖ

Nuo 2015 metų iki 2017 metų vaikų sveikatos rodikliai kasmet keitėsi į gerą pusę. Analizuojant duomenis pagal sveikatos sutrikimus, nustatyta, kad didžiausia vaikų sveikatos problema Panevėžio mieste yra - **regos sutrikimai** (19 proc.), **širdies ir kraujagyslių sistemos sutrikimų** (12 proc.), **kvėpavimo sistemos sutrikimų** (12 proc.) bei **skeleto-raumenų sistemos** (9 proc.). Stebint trijų metų laikotarpį, matome, kad ikimokyklinio amžiaus vaikų sveikata gerėja.

3 pav. Profilaktiškai pasitikrinusių ikimokyklinio amžiaus vaikų sveikatos sutrikimai, proc. 2015-2016-2017 m.

Profilaktiškai pasitikrinusių ikimokyklinio amžiaus vaikų sergamumas 2017 m. Panevėžio mieste

1 lentelė

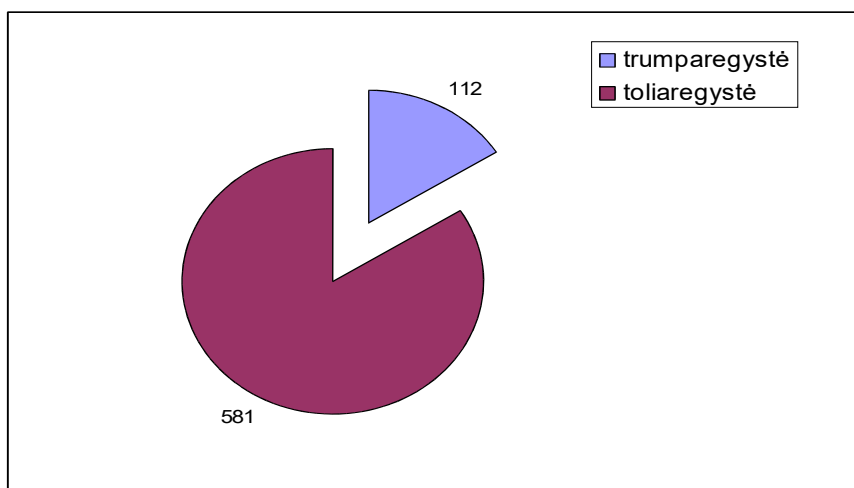
2016 m.	Viso	Nuo 0 iki 1 m.	Nuo 1 m. iki 3 m.	Nuo 3 m. iki 7 m.
<i>Bendras vaikų skaičius</i>	4245	0	1151	3094
<i>Patikrintų vaikų skaičius</i>	4218/99 proc.	0	1143	3075
<i>Nepatikrintų vaikų skaičius</i>	30/1 proc.	0	8	22
<i>Sveiki vaikai</i>	1455/35 proc.	0	595	860
<i>Širdies - kraujagyslių sist. sutrikimai</i>	503/12 proc.	0	135	368
<i>Kvėpavimo sist. sutrikimai</i>	508/12 proc.	0	74	434
<i>Iš jų: bronchine astma</i>	255	0	39	216
<i>Iš jų: alerginis rinitas</i>	160	0	25	135
<i>Regos sutrikimai</i>	815/19 proc.	0	50	765
<i>Iš jų; trumparegystė</i>	112	0	7	106
<i>Iš jų: toliaregystė</i>	581	0	31	550
<i>Klausos sutrikimai</i>	13/0,3 proc.	0	4	9
<i>Virškinimo sist. sutrikimai</i>	31/0,7 proc.	0	6	25
<i>Nervų sist. sutrikimai</i>	143/3 proc.	0	31	112
<i>iš jų epilepsija:</i>	10	0	2	8
<i>Iš jų: įtampos galvos skausmai</i>	3	0	0	3

<i>Endokrininės sist., medžiagų ap., mitybos sutrikimai</i>	51/1 proc.	0	9	42
<i>iš jų: skyd liaukės sutrikimai</i>	10	0	0	10
<i>iš jų cukrinis diabetas</i>	3	0	0	3
<i>iš jų: nutukimas</i>	8	0	2	6
<i>iš jų: sumažėjusia kūno mase</i>	6	0	5	1
<i>iš jų: padidintas svoris</i>	7	0	2	5
<i>Urogenitalinės sist. sutrikimai</i>	102/2 proc.	0	18	84
<i>Skeleto - raumenų sist. sutrikimai:</i>	396/9 proc.	0	54	342
<i>iš jų: skoliozė</i>	10	0	1	9
<i>iš jų: netaisyklinga laikysena</i>	183	0	45	138
<i>Odos ir jos priedų sutrikimai</i>	113/3 proc.	0	44	69
<i>Iš jų: atopinis dermatitas</i>	97	0	40	57
<i>Fizinio ugdymo grupės</i>				
<i>Pagrindinė</i>	4207/99 proc.	0	1136	3070
<i>Parengiamoji</i>	18	0	4	14
<i>Specialioji</i>	2	0	1	1
<i>Atleistas</i>	0	0	0	0

Regos sutrikimai

Regos sutrikimai yra vieni dažniausių vaikų sveikatos sutrikimų. Didžiausia jų dalis – priešmokyklinėse grupėse. Dažniausiai ikimokyklinio ir bendrojo lavinimo ugdymo įstaigų auklėtiniams pasireiškia toliaregystė, taip pat dažna trumparegystė ir astigmatizmas. Ankstesniame amžiuje daugiausiai vyrauja hipermetropija (toliaregystė), o vėliau – miopija (trumparegystė). 2017 metais viso buvo užregistruota 19 procentų (815) vaikų, turinčių tam tikrą regos sutrikimą. Daugiausiai sergančiųjų akių ligomis buvo vaikų nuo 3 iki 7 metų amžiaus- 765.

Priežasčių, sukeliančių regos sutrikimus, yra daug (anatominiai pokyčiai, prasta mityba, nervų sistemos įtampa, infekcijos ir t. t.), tačiau labai didelę reikšmę jiems atsirasti turi nuolatinis akių pervarginimas, netinkamas apšvietimas, nesuderintas mokymosi – poilsio režimas ir pan. Todėl vaikams tiek su sveikomis, tiek su pakenktomis akimis yra labai svarbu laikytis regos higienos.

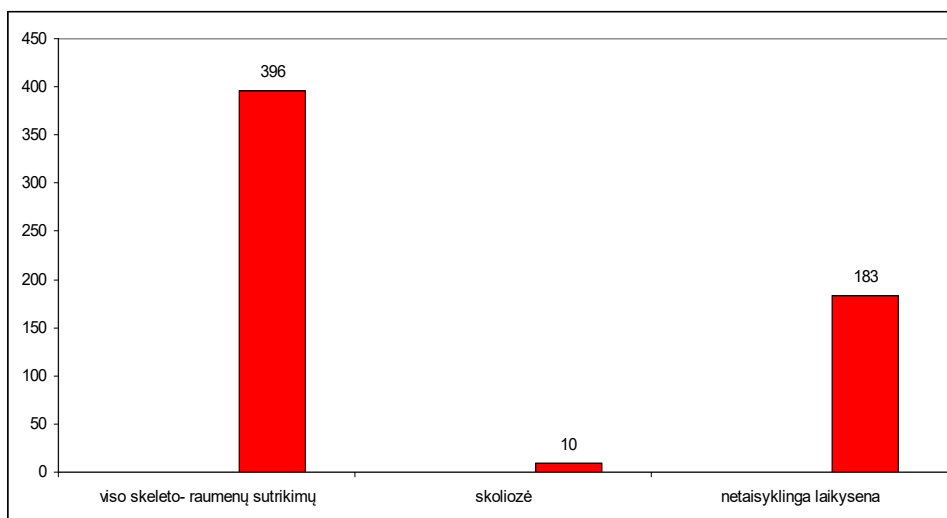

4 pav. Užregistruoti regos sutrikimai 2017 m. (absol.skč.)

Skeleto-raumenų sistemos sutrikimai

Statistikos duomenys rodo, kad laikysenos sutrikimų daugėja, jų amžius jaunėja. Netaisyklingą laikyseną įprasta laikyti mokykline liga. Ji dažniausiai nustatoma 11–15 metų paaugliams, kai yra jau pakankamai matoma. Tačiau jau ir ikimokyklinio amžiaus vaikams šių sutrikimų diagnozuota nemažai – 9 procentai. Laikysena nebūna įgimta. Ji pradeda formuotis vaikystėje ir nusistovi vaikui užaugus, nors tam tikru mastu keičiasi visą gyvenimą. Kiekvienas individas turi jam vienam būdingų laikysenos požymių. Nekoreguojant laikysenos gali išsivystyti stuburo deformacijos, kurios gali sukelti gyvybiškai svarbių organizmo sistemų funkcijų nepakankamumą. Taigi manyti, kad problema dėl netaisyklingos vaiko laikysenos išsispręs savaime, yra klaidinga. Anksti diagnozuota netaisyklinga kūno laikysena leidžia pasiekti geresnių rezultatų.

Skeleto – raumenų sistemos sutrikimai yra viena dažniausių sveikatos problemų tarp mokyklinio ir ikimokyklinio amžiaus mokinių. Kaip ir 2016 metais taip ir 2017 metais skeleto – raumenų sistemos sutrikimų turėjo 9 proc. Panevėžio miesto vaikų. Daugiausia iš jų t.y. 183 vaikai turėjo netaisyklingą laikyseną. Laikysenos sutrikimai užima didžiausią procentą skeleto – raumenų sistemos sutrikimų struktūroje būtent tarp priešmokyklinės grupės vaikų (6-7 metų amžiaus), kuomet pastebimas spartus organizmo augimas. Vertinant skeleto-raumenų sistemos sutrikimus pagal amžių, nustatytas tendencingas šių sutrikimų skaičiaus didėjimas kartu su mokinio amžiumi.

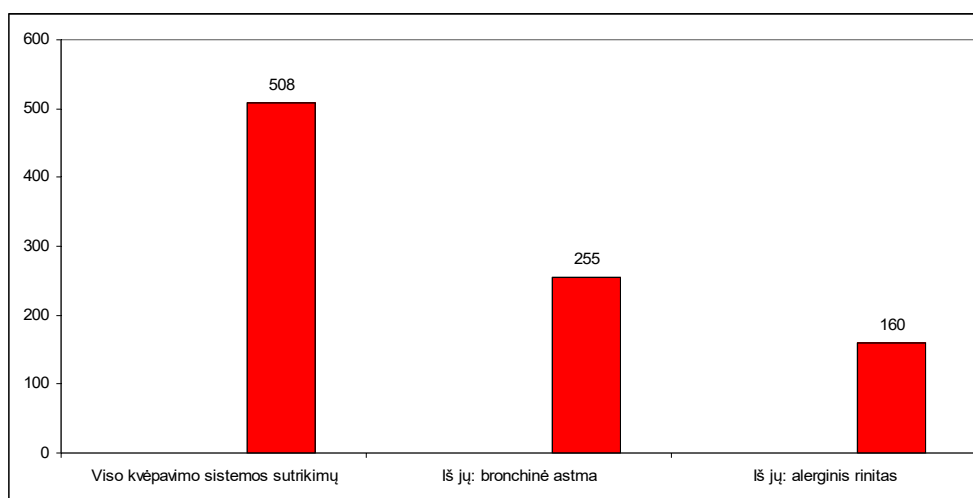
5 pav. Užregistruoti skeleto - raumenų sistemos sutrikimai 2017 m. (absol.skč.)

Kvėpavimo sistemos sutrikimai

Kvėpavimo sistemos sutrikimams įtakos turi įgimtos kvėpavimo sistemos patologijos, ūminių susirgimų komplikacijos bei kt. priežastys. Kvėpavimo sistemos sutrikimai užima svarbią vietą tiek ikimokyklinio, tiek mokyklinio amžiaus vaikų sergamumo struktūroje.

Sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis tendencingai didėja su vaiko amžiumi – mažiausias sergamumas užregistruotas lopšelio grupių vaikams, daugiausia sergančiųjų – priešmokyklinėse grupėse. Dažniausia vaikų kvėpavimo sistemos liga – **bronchinė astma**. Tai lėtinė liga, kurią kai kuriems vaikams sukelia įvairios alerginės reakcijos. Kitos jos priežastys dažniausiai gali būti tabako dūmai, dulkės, infekcijos, psichinė įtampa.

2017 metų profilaktinių ikimokyklinio amžiaus vaikų sveikatos patikrinimų duomenimis, bronchų astma sudarė 50 proc. visų kvėpavimo ligų atvejų. Ja sirgo 255 vaikai. Didžiausią dalį kvėpavimo ligų atvejų bronchinė astma sudarė tarp 3 iki 7 metų vaikų (sergamumas astma sudarė 50 proc. kvėpavimo ligų atvejų).

6 pav. Užregistruoti kvėpavimo sistemos sutrikimai 2017 m. (absol.skč.)

Fizinio aktyvumo grupės

Žmogaus augimas ir vystymasis priklauso nuo kasdieninio fizinio aktyvumo, kuris yra svarbi puikios sveikatos dalis. Per mažas fizinis aktyvumas yra vienas iš pagrindinių veiksnių, kuris sąlygoja antsvorio ir nutukimo atsiradimą.

Nustatyti kiekvieno vaiko fizinio ugdymo grupę yra labai svarbu – vaikai, turintys tam tikrų organų ar jų sistemų sutrikimų turi būti priskirti į specialiąją grupę. Specialiai pritaikytas fizinis ugdymas ne tik stiprina tokių vaikų sveikatą bei skatina gerą fizinį vystymąsi. Į parengiamąją fizinio ugdymo grupę priskiriami vaikai, kurie turi nedidelius sveikatos sutrikimus ar nėra fiziškai galintys dalyvauti pagrindinėje fizinio ugdymo grupėje.

Pagrindinė fizinio aktyvumo grupė. Išanalizavus 2017 metų ikimokyklinio amžiaus vaikų profilaktinių sveikatos patikrinimų pažymus nustatyta, kad fizinio aktyvumo grupę gydytojai įvertino 4207 vaikams, tai sudaro 99 proc. vaikų.

Parengiamoji fizinio aktyvumo grupė. Parengiamoji fizinio aktyvumo grupė nustatyta 18 vaikams.

Specialioji fizinio aktyvumo grupė. Į specialiąją fizinio aktyvumo grupę buvo priskirti 2 vaikai.

Apibendrinimas:

Išanalizavus 2017 m. Panevėžio miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų sveikatos profilaktinius duomenis, nustatyta:

1. Profilaktiškai sveikatą pasitikrino 99 proc. vaikų.
2. Iš profilaktiškai sveikatą pasitikrinusių vaikų, visiškai sveiki sudarė 35 proc. Didžiausias procentas visiškai sveikų vaikų nustatytas tarp 0-3 metų darželinukų – 52 proc.
3. 2017 metais ikimokyklinėse ugdymo įstaigose daugiausia nustatyta vaikų turinčių regos sistemos sutrikimų (19 %), širdies ir kraujagyslių sistemos sutrikimų (12 proc.), kvėpavimo sistemos sutrikimų (12 proc.) bei skeleto – raumenų sistemos sutrikimų (9 %).
4. Pagal fizinio ugdymo grupes, daugiausiai darželiuose vaikai lanko pagrindinę fizinio ugdymo grupę t.y (99 proc.).

REKOMENDACIJOS

1. Pasaulio sveikatos organizacija rekomenduoja motinos ir vaiko sveikatą laikyti prioritetine sritimi ir būsimus tėvus įtraukti į sveikatos stiprinimo veiklas – organizuoti ir vykdyti mokymus, apimančius aiškią, išsamią ir patikimą informaciją apie mitybą, fizinį aktyvumą nėštumo laikotarpiu, gimdymą, natūralų maitinimą bei kūdikio priežiūrą.
2. Tėvai turėtų pasirūpinti subalansuota vaiko mityba ir jo mitybos įgūdžių ugdymu namuose, o ikimokyklinio ugdymo įstaigoje vaikams turi būti prieinamas subalansuotas ir visavertis maistas.
3. Būtina vaikų sveikatos priežiūrą vykdyti visomis kryptimis, ypatingą dėmesį skiriant regos sutrikimų profilaktikai: tinkamai aplinkai (žaidimų vieta, sėdėjimo poza, apšvietimas, laisvalaikio leidimas prie kompiuterio ir televizoriaus), poilsiui (akių mankštelės), pilnavertei mitybai bei profilaktiniam regėjimo tikrinimui.
4. Didelį dėmesį skirti kvėpavimo sistemos ligų profilaktikai: (tinkama higiena, mityba, fizinis aktyvumas, darbo–poilsio režimas).